

Vereniging van participatiemaatschappijen lanceert gedragscode Omgaan met een private equity-investerder

Bij de aankondiging van een overname door een private equity-investeerder is het vaak schrikken voor de ondernemingsraad. Wilde verhalen over het strippen van ondernemingen doen de ronde. Sprinkhanen zijn het, die geheimzinnig doen over hun bedoelingen en er op uit zijn een bedrijf leeg te zuigen. Torenhoge schulden en zware financieringslasten liggen in het verschiet.

Frank Schreiner, OR-trainer bij FNV Formaat

In de praktijk valt het vaak mee met de gevolgen van de activiteiten van private equity-investeerders. Dat merkte de OR van GWK Travelex. Na de overname door APEX ontstond er onzekerheid over de strategie van de investeerder. En over de gevolgen voor de organisatie en de rol van de OR daarbij. Voor de OR reden om in actie te komen, helderheid te vragen en afspraken te maken. Dat bleek te kunnen. Met Nederlandse private equity-investeerders lukt dat vaak ook. Natuurlijk, het zijn geen liefdadigheidsinstellingen. Ze investeren in een bedrijf om er aan te verdienen, niet omdat er van die aardige mensen werken. Maar als de OR het goed aanpakt, valt er meestal het nodige te bereiken.

Het tempo ligt vaak hoog. Een OR die zeurt en het tempo niet kan bijbenen, komt snel in de problemen. Maar een OR die het tempo wel volhoudt, die besluiten wil en durft te nemen en die eisen op tafel durft te leggen, kan vaak goed zaken doen.

Hulpmiddel

Sinds deze zomer heeft de OR daarvoor een extra hulpmiddel. De NVP (de Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen), de belangenvereniging van de Nederlandse private equity-investeerders, heeft na een proef van een jaar een gedragscode vastgesteld. Daarin staan regels die aangeven hoe de investeerders dienen om te gaan met de belangen van de beleggers, het bestuur van een over te nemen onderneming, de eventuele medeaandeelhouders, de toezichthouders, de OR en de kredietverschaffers. Voorwaarde voor het lidmaatschap van de NVP is het onderschrijven van de gedragscode. Niet naleven van de code kan in een uiterst geval leiden tot roeyement. De meeste belangrijke Nederlandse private equity-investeerders zijn lid van de NVP.

FOTO: ISTOCK

Investerder moet duidelijk zijn over bedoelingen

De gedragscode en de ledenlijst staan op de website van de NVP (www.nvp.nl).

Ook voor niet-leden en buitenlandse investeringsmaatschappijen zal de code gevolgen hebben. De bij een overname betrokken partijen zullen verwachten dat een overnemende partij zich houdt aan 'wat gebruikelijk is'. En in Nederland is de gedragscode van de NVP nu 'gebruikelijk'. 's Lands wijs 's lands eer, zullen we maar zeggen. Wellicht had APEX dat al begrepen.

Open communicatie

Het uitgangspunt van de code is dat een instappende investeer-

teerder

der een zakelijke relatie aangaat met de direct betrokken partijen. De OR wordt daarbij als een van de direct betrokken partijen genoemd. Het streven moet zijn om informatie die in het kader van de overname van belang is en afspraken die voor de samenwerking van belang zijn vast te leggen in memoranda, reglementen en contracten. De OR kan dus zonder meer vooraf met de nieuwe investeerder aan tafel gaan zitten, afspraken maken en verlangen dat deze afspraken worden vastgelegd in een ondernemingsovereenkomst.

Verder verlangt de code dat een instappende investeerder duidelijk is over zijn bedoelingen en dat hij tijdig duidelijkheid verschaft over eventuele veranderingen in zijn plannen. Open communicatie in besloten kring heet dat in de code. De OR maakt deel uit van deze besloten kring. Op grond van deze bepaling kan de OR dus informatie verwachten over de plannen van de investeerder, maar ook, in een later stadium, na de overname, tijdige informatie over verandering of bijstelling van deze plannen. De OR wordt en blijft dus betrokken bij het te voeren ondernemingsbeleid.

Als er een nieuwe investeerder komt, is het van belang om te

Checklist informatie

Informatie over karakteristieken van het fonds

- Sectoren waarin het fonds actief is;
- Soort financieringen dat het fonds gebruikt;
- Gemiddelde looptijd van de financieringen;
- Inrichting van het bestuur van het fonds;
- Bedrijven die het fonds in portefeuille heeft.

Strategisch plan van de investeerder en latere aanpassingen

- De koers die de investeerder wil varen;
- De financiële structuur na de overname;
- De verwachte duur van de participatie;
- De taken en verantwoordelijkheden van het toezichthoudende orgaan van de investeerder.
- Dit plan moet in elk geval op hoofdlijnen aan de ondernemingsraad gegeven worden.

Managementovereenkomst en/of aandeelhoudersovereenkomst

- Nadere afspraken over relatie tussen investeerder en aandeelhouder;
- Afspraken over onderlinge relatie tussen verschillende aandeelhouders;
- Afspraken over verkoop van aandelen als partij wil uitstappen.

weten wat voor vlees je in de kuip hebt. Ook hier komt de code te hulp. Ten behoeve van de beleggers moet informatie verstrekt worden, onder andere met betrekking tot de karakteristieken van het fonds, zoals sectoren waarin geïnvesteerd wordt, het soort financieringen dat gehanteerd wordt, de omvang en de looptijd van de investeringen en de inrichting van het bestuur. De OR kan deze informatie ook opvragen, eventueel met een beroep op artikel 31 WOR. Informatie over andere ondernemingen die de investeerder in portefeuille heeft, kan ook handig zijn. Wat voor ervaringen heeft men daar opgedaan met deze investeerder? Bij sollicitaties worden ook referenties gevraagd. Dus waarom niet eens gebeld met de OR van een andere onderneming die ervaring heeft met deze investeerder?

Vastgelegde afspraken

De code geeft aan dat de participatiemaatschappij, samen met eventuele andere investeerders en het bestuur, een plan moet opstellen waarin de strategische koers, de financiële structuur, de verwachte duur van de participatie en de taken en verantwoordelijkheden van het toezichthoudende orgaan zijn beschreven. Verderop in de code wordt aangegeven dat dit plan in elk geval op hoofdlijnen naar de OR toe moet. En er is natuurlijk geen enkele regel die de OR vervolgens verbiedt om het hele »

plan op te vragen. De OR heeft dat voor het vervullen van zijn taak redelijkerwijs nodig (artikel 31 WOR) en het past goed in het kader van de open communicatie in besloten kring.

De afspraken met het bestuur worden vastgelegd in een managementovereenkomst, of, als het bestuur ook aandelen verkrijgt, in een aandeelhoudersovereenkomst. Weer zo'n document dat de OR inzicht kan verschaffen in hoe de verhoudingen tussen de partijen liggen en hoeveel zelfstandige speelruimte het bestuur

De praktijk leert dat betrokken partijen zich redelijk houden aan de code

straks nog heeft. Het is medebepalend voor hoe de bestuurder straks met de OR aan tafel zit. Elementen van de overeenkomst zijn onder andere de frequentie waarmee gerapporteerd wordt, de inrichting van het bestuur van de onderneming (verdeling van de bevoegdheden in de termen van artikel 25 WOR), leningsovereenkomsten (aantrekken van krediet in de termen van artikel 25 WOR), de statuten en aanvullende bepalingen over beslissingsbevoegdheden, bijvoorbeeld ten aanzien van de strategie van de onderneming, operationele en financiële doelstellingen en randvoorwaarden die bij die strategie worden gehanteerd. Ook met de eventuele medeaandeelhouders wordt zo'n aandeelhoudersovereenkomst afgesloten. Opvragen dus.

Participatiecommissaris

De participatiemaatschappij moet volgens de code adequaat toezicht bevorderen. Vaak zal dat de vorm krijgen van een raad van commissarissen, met eventueel een 'participatiecommissaris' (en waarom dan niet ook een voordrachtscommissaris op voordracht van de OR?). Maar er worden in de code ook andere mogelijkheden genoemd. De werkwijze van de toezichthouder wordt vastgelegd in een reglement. Aangezien de toezichthouder ook een speler is in het bestuur (de governance) van de onderneming is ook dit informatie die relevant is voor de OR. Kortom, de code is niet alleen een nuttige, zij het soms wat vage, richtlijn voor gedrag. Het is ook een nuttige handleiding die aangeeft welke informatie dient te worden opgesteld bij een overname door een private equity-investeerder. En welke informatie dus kan worden opgevraagd door de OR. Een OR die bovendien wordt erkend als belanghebbende partij.

Dat de ultieme sanctie bij niet naleven van de code, royement, in de praktijk vermoedelijk weinig of niet zal worden toegepast en dat de NVP geen actief toezicht op naleving houdt, dat zij zo. De praktijk leert dat de betrokken partijen zich redelijk houden aan de code en dat de meeste informatie uiteindelijk op tafel komt. Dat vergt soms wat trekken en duwen, maar dan komt het ook. ○

Meer informatie vindt u op www.ORnet.nl en zoek op 'corporate governance'.